



В ръцете си държа малка неугледна книжка. Заглавието е от една дума – „**Куциян**” – един от първите лагери след 9 септември 1944 г. Колкото по-неугледна е книжката, толкова по-невероятно е съдържанието. То е жива памет за преживяното в лагерите в първите години след идването на БКП на власт.

Употребявам думата „жива”, защото за разлика от други книги, тази е написана непосредствено сред преживяното – в периода 1947-1949 г. и паметта за събитията по това време в първите лагери е съхранена автентична.

По тази причина „Куциян” е и една от първите появили се книги след 10 ноември 1989 г. Първото й издание е още през 1990 г., а второто допълнено – през 1994 г.

Авторът на книгата е писателят **Йордан Вълчев** (1924-1998). Участник в заключителната фаза на Втората световна война, ранен на фронта, откъдето се връща в последния санитарен ешелон с орден.

Това обаче не значи нищо за комунистите, когато разказваш политически вицове мястото ти е точно там – в никнешите като гъби концлагери.

Куциян: живата памет за преживяното в първите лагери на комунизма

Написано от Христо Христов
Неделя, 07 Октомври 2012 19:53

Ето как писателят, който е автор още на десетки книги, дава едно рядко описание на лагера „Куциян“:

„Ешалонът бе най-сетне готов. От различните килии съставиха на двора група от 25 души. Един милиционер тръгна отпред, двама отзад и ето ни на гарата. Целият първи вагон – на път към Перник. Слязохме на гара Куциян – непосредствено преди Перник (тази гара сега се е много разрастнала и се нарича Тriaжна гара –Перник)...

Тръгнахме наляво, от двете страни на пътя гъсти горички с акация, между дърветата се забелязват далечни огньове... Концентрационният лагер е построен в дъното на платото, от север и изток е ограден плътно от горящата пляка.

Отляво се откриха големи бараки – тук се съхраняват инструментите, които всеки ден се раздават на лагерниците...

След още стотина метра видяхме самия лагер – висока ограда със седем-осем реда бодлива тел. Право срещу нас порталът – две големи дървени рамки, ксътосани с летви и бодлива тел. На портала милиционер на пост. Като наближихме съвсем, видяхме и фирмата на портала: ТРУДОВО-ВЪЗПИТАТЕЛНО ОБЩЕЖИТИЕ КУЦИЯН.” [↵](#)

Малко са книгите, където престоят в комунистическите лагери да е описан така автентично и детайлно. По тази причина смятам, че книгата на Йордан Вълчев е шедьовър в мемоарната литература за комунизма, макар и авторът ѝ да е определил като роман.

"Тази книга е рожба на веселия и всеопрощаващ дух, който са ми завещали прадедите", посочва на гърба на изданието писателят. Единственото кратко обяснение, което той е оставил в творбата си.

Куциян: живата памет за преживяното в първите лагери на комунизма

Написано от Христо Христов
Неделя, 07 Октомври 2012 19:53

